

ren en veel van die niet-bezorgde poststukken waren uit Nederland benoorden de rivieren afkomstig. Zij werden zorgvuldig doorgelezen en men trof er een menigte waardevolle gegevens in aan over civiele en militaire toestanden alsook bewijsmateriaal voor de 'foute' opvattingen en gedragingen van enkele duizenden personen.

Het feit dat men binnen het bevrijde gebied en vandaar met het Geallieerde buitenland niet mocht corresponderen, leidde er toe dat tallozen naar wegen en middelen gingen zoeken om onder dat verbod uit te komen. Personen die tot de Geallieerde strijdkrachten of het Militair Gezag behoorden, mochten wèl corresponderen (via de militaire dienstpost) – wat was simpeler dan hun te vragen, berichten in hun eigen correspondentie op te nemen, dan wel brieven of andere stukken aan hen toe te vertrouwen wanneer zij op dienstreis of met verlof het bevrijde Zuiden verlieten? Dergelijke ontduikingen kwamen veelvuldig voor, ook nadat Kruls ze, wat de leden van het Militair Gezag betrof, uitdrukkelijk had verboden. Wat dat Militair Gezag aangaat, merken wij nog op dat de bepaling in het wetsbesluit op de Bijzondere Staat van Beleg krachtens welke de correspondentie van leden van het Koninklijk Huis, van de ministers en van leden van de Hoge Colleges van Staat niet onder enige censuur vielen, door de *Shaef-Mission* onder verwijzing naar wat in Engeland en de Verenigde Staten gebruikelijk was, niet werd aanvaard; *Shaef* reserveerde voor zich het recht, alle brieven te openen, en wat de telefoongesprekken aanging, werd slechts goedgevonden dat gesprekken welke door de koningin persoonlijk werden gevoerd, buiten de censuur vielen, d.w.z. niet zouden worden beluisterd.

Shaef hield zich dus aan strakke regels. Dat bleek ook in alle Noordbrabantse gemeenten die aan het Hollands Diep, de Bergse Maas en de Maas lagen, en op Walcheren en Noord- en Zuid-Beveland. Met betrekking tot al deze gebieden werd door *Shaef* geveerd dat het Militair Gezag er zorg voor zou dragen dat alle er aanwezige burgers aan een veiligheidsonderzoek zouden worden onderworpen. Dit werd aldus uitgevoerd dat die burgers zich apart moesten komen aanmelden om hun persoonsbewijzen te laten afstempelen (wie geen geldig persoonsbewijs meer had, kon onder borg van twee getuigen een nieuw persoonsbewijs krijgen, tenminste zolang die voorradig waren¹).

¹ Als gevolg van overvallen in de bezettingsperiode had men in veel gemeenten in het Zuiden een tekort aan blanco persoonsbewijzen en dat tekort werd nog groter doordat het Bureau Inlichtingen die blanco persoonsbewijzen bij talrijke bevolkingsregisters liet ophalen om ze via de illegale verbindingen door de Biesbos naar het